

Załącznik
do Uchwały Nr
Rady Gminy Cyców
z dnia

**PROGRAM WSPIERANIA
RODZINY W GMINIE CYCÓW
na lata 2020-2022**

S P I S T R E Ś C I

I. WSTĘP

II. PODSTAWY PRAWNE DO REALIZACJI PROGRAMU

III. DIAGNOZA SPOŁECZNA

IV. ADRESACI PROGRAMU

V. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

VI. REALIZATORZY PROGRAMU

VII. CELE PROGRAMU

VIII. PRZEWIDYWANE EFEKTY

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

X. MONITORING I EWALUACJA

XI. PODSUMOWANIE

I. WSTĘP

Niniejszy Program Wspierania Rodziny w Gminie Cyców na lata 2020-2022, zwany dalej Programem jest kontynuacją programów wspierania rodziny realizowanych w Gminie Cyców od 2014r. Program powstał w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zgodnie z zapisem w preambule:

„Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności,

dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”.

Głównym założeniem i istotą systemowych rozwiązań w zakresie wspierania rodziny jest praca z całą rodziną, w oparciu o zasadę wzajemnej współpracy i współdziałania odpowiednich służb publicznych, organizacji pozarządowych i innych podmiotów zajmujących się pomaganiem rodzinie. Ważną zasadą jest też jawność działań organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie wspierania rodziny, jak też poszanowanie godności wszystkich osób.

Rodzina i dziecko są chronione zarówno w ustawodawstwie polskim jak i międzynarodowym. Art. 18 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowi, że małżeństwo, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej. Podstawową zasadą Konstytucji jest ochrona praw rodziny. Dziecko i rodzina wymagają wsparcia i szczególnej troski, opieki i ochrony.

W rodzinie wychowują się kolejne pokolenia, które w okresie swojej dorosłości kształtują społeczeństwo. Rodzina pełni szereg funkcji mających na celu zaspokojenie potrzeb swoich członków, w tym rozwój biologiczny i psychospołeczny. Rodzice przez pierwsze lata są najczęściej jedynymi i najważniejszymi wychowawcami. Stwarzają najkorzystniejsze warunki do rozwoju w każdej ze sfer: biologicznej, emocjonalnej, społecznej i duchowej. Harmonijny rozwój w/w sfer jest gwarancją osiągnięcia dojrzałości.

Rodzina mimo zmian, jakie zaszły w ciągu ostatnich dziesięcioleci nadal stanowi najlepsze środowisko, w którym może się rozwijać człowiek, tylko ona jest w stanie zaspokoić nie tylko potrzeby fizyczne /dom, ubranie, pożywienie itp./, ale i potrzeby wyższe jak: akceptacja, bezpieczeństwo, miłość. Dziecko przez rodziców kształtuje swój system wartości moralnych i społecznych, który ma bardzo duże znaczenie w podejmowaniu wszelkich decyzji i wyborów. Wzorce panujące w rodzinie, charakter więzi emocjonalnych oraz doświadczenia wynoszone z domu w ogromnym stopniu wpływają na osobowość dziecka. Powiązania emocjonalne dziecka z rodzicami powodują przejęcie wzorców zachowań i uznanie ich za własne. Dlatego ważne jest wytworzenie spokojnej i właściwej atmosfery wychowawczej w domach rodzinnych. Żadna instytucja nie jest w stanie sprostać tym wymogom, nie zapewnia stałości więzi.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, których oddziaływanie czyni rodzinę dysfunkcyjną, nie potrafiącą sprostać swoim obowiązkom wobec dzieci oraz rozwiązać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Problemy występujące w takiej rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny problemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować i wyręczać rodzinę w wypełnianiu jej roli, należy ją przede wszystkim wspierać i wspomagać, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i z jej aktywnym udziałem, uwzględniając zasadę pomocniczości. Należy budować system wspierania rodzin biologicznych oraz rozwijać rodzinne formy opieki zastępczej. W przypadku, gdy zaistnieje konieczność umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, praca z rodziną biologiczną ma na celu jak najszybszy powrót dziecka do rodziny. Niniejszy Program ma na celu zaplanowanie i podjęcie działań w zakresie pomocy rodzinom naturalnym przeżywającym różnego typu trudności zakłócające lub uniemożliwiające prawidłowe wypełnianie podstawowych funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz stworzenie spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodzin.

II. PODSTAWY PRAWNE DO REALIZACJI PROGRAMU

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz.U. z 2019r. poz. 1111 z późn.zm.),
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2019r. poz. 1507 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015r. poz. 1390 z późn. zm.),
4. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2019r. poz. 2277),
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2019r. poz. 852),
6. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019r. poz. 506 z późn.zm.).

Gminny Program Wspierania Rodziny jest spójny ze:

Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Cyców na lata 2014-2020 przyjętą Uchwałą Nr XXXII/259/14 Rady Gminy Cyców z dnia 29 września 2014r.

III. DIAGNOZA SPOŁECZNA

Gmina Cyców jest gminą wiejską położoną na terenie powiatu łączyńskiego w województwie lubelskim.

Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba mieszkańców przedstawia się następująco:

Tabela1. Struktura ludności w gminie Cyców

	2016				2017				2018			
Liczba mieszkańców Gminy Cyców ogółem	7609				7706				7797			
	K		M		K		M		K		M	
	3875		3734		3920		3786		3966		3831	
	Wiek 0-17	866	Wiek 0-17	874	Wiek 0-17	860	Wiek 0-17	877	Wiek 0-17	863	Wiek 0-17	876
	18-60	2253	18-65	2544	18-60	2265	18-65	2564	18-60	2267	18-65	2577
	61 i więcej	756	66 i więcej	316	61 i więcej	795	66 i więcej	345	61 i więcej	836	66 i więcej	378

Źródło: Urząd Gminy w Cycowie

W wyniku zachodzących zmian w procesach politycznych, ekonomicznych, demograficznych i kulturowych w ostatnich latach zmienił się nie tylko model rodziny ale również główne funkcje rodziny. Dla większości rodzin ważniejsza stała się funkcja materialna i zawodowa niż funkcja opiekuńcza – wychowawcza, społeczna czy kulturalna. Zapracowani rodzice mają coraz mniej czasu dla dzieci przez co zaniedbana zostaje poprawność relacji rodzinnych.

W każdej społeczności lokalnej część rodzin przeżywa czasowe lub długotrwałe trudności i wymaga wsparcia w różnych sferach swojego funkcjonowania.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Cycowie jest jednostką organizacyjną gminy, która realizuje zadania własne gminy oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej wyznaczone między innymi przez przepisy ustawy o pomocy społecznej, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.

Do zadań Ośrodka Pomocy Społecznej należą działania pomocowe ale również działania o charakterze interwencyjnym oraz wspierającym różne grupy i osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Pracownicy socjalni w ramach wykonywania swoich obowiązków podejmują między innymi działania w formie pracy socjalnej na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, borykających się z różnorodnymi problemami. Praca socjalna ma na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. W pracy socjalnej chodzi głównie o mobilizowanie osób, rodzin, a nawet społeczności lokalnych do samodzielnych działań i umiejętne /profesjonalne/ wykorzystanie sił i możliwości tkwiących w tych osobach, rodzinach i grupach oraz wskazanie najlepszych sposobów osiągnięcia celu, jakim jest przezwyciężenie trudnych sytuacji. Współpracują w tym zakresie z wieloma instytucjami i organizacjami, co przynosi efekty w postaci usamodzielnienia się rodzin i niezależnienia od pomocy społecznej. Praca z takimi rodzinami wymaga od kadry pomocy społecznej wysokiego profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowanych działaniach.

Pracownicy socjalni czuwają też nad zapewnieniem bezpieczeństwa socjalnego rodzin tego wymagających poprzez udzielanie wsparcia finansowego, rzeczowego i usługowego a także informują społeczeństwo o możliwościach uzyskania pomocy w innych podmiotach.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Cycowie udziela następujących form pomocy:

- praca socjalna,
- pomoc pieniężna w postaci zasiłków stałych, okresowych, celowych,
- pomoc rzeczowa w postaci dożywiania dzieci w żłobku, przedszkolach, szkołach podstawowych i w internatach,
- pomoc w postaci paczek żywnościowych w ramach realizowanego Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 214-2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pracy Najbardziej Potrzebującym,
- pomoc w postaci świadczeń rodzinnych: zasiłek rodzinny z dodatkami, świadczenie wychowawcze, świadczenia rodzicielskie, świadczenia pielęgnacyjne, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka, zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna, świadczenie jednorazowe „Dobry start”,
- organizowanie kolonii letnich dla dzieci,
- usługi opiekuńcze,
- opieka wytchnieniowa,
- wsparcie asystenta rodziny.

Z danych statystycznych tut. Ośrodka wynika, że liczba rodzin, którym udzielono pomocy każdego roku maleje.

Tabela 2. Liczba osób objętych pomocą w tym z pracy socjalnej

	2016	2017	2018
Liczba rodzin	199	195	173
Liczba osób w rodzinach	584	552	495
Liczba rodzin z dziećmi	86	80	72
Liczba osób w rodzinach /rodziny z dziećmi/	411	381	339

Źródło: Dane OPS w Cycowie

Spowodowane to jest w znacznej mierze wprowadzeniem „ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci”, przyznającej 500zł miesięcznego świadczenia na dziecko w rodzinie do 18 roku życia. Ustawa ta spowodowała znaczną poprawę sytuacji finansowej rodzin, zwłaszcza z większą ilością dzieci pozostających na utrzymaniu.

Drugim czynnikiem, który wpływa na lepszą sytuację ekonomiczną rodzin z terenu naszej gminy jest możliwość podejmowania zatrudnienia w pobliskim Lubelskim Zagłębiu Węglowym.

Grono rodzin, które nadal pozostały w systemie pomocy społecznej charakteryzuje złożoność problemów występujących w rodzinie. Poniższa tabela przedstawia z jakich powodów mieszkańcy gminy zgłaszają się po pomoc:

Tabela 3. Powody przyznania pomocy

Lp.	Powody trudnej sytuacji życiowej	Rodziny ogółem		
		2016	2017	2018
1.	Ubóstwo	144	137	105
2	Sieroctwo	1	0	0
3	Bezdomność	0	3	2
4	Bezrobocie	74	69	58
5	Niepełnosprawność	73	75	73
6	Długotrwała lub ciężka choroba	42	45	37
7	Przemoc w rodzinie	2	3	1
8	Potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0
9	Potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietność	23	19	17
10	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego - ogółem	66	59	64
	W tym Rodziny niepełne	17	18	14
	wielodzietne	5	2	4
11	Trudności w integracji osób , które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0
12	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	0	3
13	Alkoholizm	7	7	1
14	Narkomania	0	0	0
15	Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0
16	Zdarzenie losowe	0	0	0
17	Sytuacja kryzysowa	0	0	0

Źródło: Dane OPS w Cycowie

Jak wynika z powyższej analizy główną przyczyną udzielania pomocy jest ubóstwo, które jest następstwem takich czynników dysfunkcyjnych jak między innymi bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych. Bezradność oznacza brak umiejętności sprawowania opieki nad dziećmi, brak kompetencji wychowawczych, nieumiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego. Podejmowanie działań na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo wychowawczymi jest traktowane przez służby społeczne priorytetowo, gdyż dotyczy najmłodszych mieszkańców gminy tj. dzieci.

Z danych statystycznych ośrodka wynika, że na przełomie ostatnich trzech lat liczba rodzin z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzeniem gospodarstwa domowego utrzymuje się na zbliżonym poziomie i przedstawia się następująco:

Tabela 4. Liczba rodzin z problemem bezradności

	2016	2017	2018
Liczba rodzin korzystających z bezradności	66	59	64
W tym liczba rodzin z dziećmi	38	31	33

Źródło: Dane OPS w Cycowie

W celu realizacji założeń ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w ośrodku zatrudniony jest asystent rodziny, który pracuje z rodzinami przewyciężającymi problemy opiekuńczo – wychowawcze. Praca prowadzona jest przez asystenta w oparciu o postanowienie sądu rodzinnego lub na wniosek pracownika socjalnego, który stwierdza określone deficyty w rodzinie.

Asystent kierowany jest do pracy tylko z tymi rodzinami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego. Potrzeba jego wsparcia ustaje wraz z osiągnięciem przez rodzinę umiejętności samodzielnego, prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Wśród rodzin korzystających ze wsparcia asystenta są takie, gdzie rodzice mają ograniczoną władzę rodzicielską poprzez nadzór kuratora społecznego.

Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowanie dzieci. Na pracę z rodziną składa się ocena jej sytuacji, planowanie i realizacja zadań mających na celu poprawę funkcjonowania rodziny w obszarze ekonomiczno- socjalnym, opiekuńczo- wychowawczym i społecznym. W tym celu asystent wspólnie z członkami rodziny opracowuje plan pracy, z którym zapoznaje pracownika socjalnego. Plan pracy jest następnie wspólnie realizowany.

W 2019r wsparciem asystenta objętych jest 12 rodzin, w których jest 24 dzieci. Ze wskazanej liczby rodzin 3 rodziny współpracują z asystentem w celu jak najszybszego powrotu dziecka do rodziny z pieczy zastępczej. W latach 2016-2018 asystent obejmował swoim wsparciem ilość rodzin przedstawioną w tabeli nr 5:

Tabela 5. Liczba rodzin i dzieci objętych wsparciem asystenta

	2016	2017	2018
Liczba rodzin	13	9	9
Liczba dzieci	31	26	27

Źródło: Dane OPS w Cycowie

Według analizy pracowników socjalnych większość rodzin, w których występuje problem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych przy zapewnieniu odpowiedniego wsparcia jest w stanie realizować swoje funkcje, co daje szansę na pozostawienie dziecka w rodzinie naturalnej. Zawsze jednak istnieje zagrożenie, że działania podejmowane przez instytucje okażą się niewystarczające, między innymi z uwagi na brak współpracy rodziny. Zatem w sytuacji zagrożenia dobra dziecka sąd rodzinny może zarządzić środek zapobiegawczy w formie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej.

Mając na uwadze dobro dziecka i rodziny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cycowie zapewnia rodzinom biologicznym, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, wsparcie asystenta i pracowników socjalnych w celu powrotu dzieci do rodzin biologicznych.

Z dniem 1 stycznia 2012 roku gminy rozpoczęły współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej: 10% kosztów pobytu dziecka w pieczy zastępczej w pierwszym roku, 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej 50% w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Koszty współfinansowania dzieci w pieczy zastępczej z terenu gminy pokazuje poniższa tabela:

Tabela 6. Koszty poniesione za pobyt dzieci w pieczy zastępczej.

	2016	2017	2018
Opłaty gminy za pobyt dzieci w pieczy zastępczej	41162,81zł	34 639,80zł	52 341,01zł

Źródło: Dane OPS w Cycowie

Działania Ośrodka Pomocy Społecznej są wspierane przez różnorodne instytucje i organizacje mające w obrębie swoich działań rodzinę a w szczególności:

1. Urząd Gminy w Cycowie:

- pomoc materialna w postaci stypendiów szkolnych,
- pomoc w postaci darmowych podręczników szkolnych,
- pomoc dla rodzin wielodzietnych „Karta Dużej Rodziny”,
- dodatki mieszkaniowe i energetyczne,
- alimenty z funduszu alimentacyjnego,
- zarządzanie i udostępnianie kompleksu sportowego „ORLIK” oraz lodowiska.

2. Placówki oświatowe z terenu gminy Cyców:

- działalność edukacyjna,
- realizacja programów edukacyjnych i profilaktycznych dla dzieci i rodziców
- zagospodarowanie czasu wolnego dla uczniów,
- organizowanie dodatkowych zajęć pozalekcyjnych dla uczniów,
- edukacja przedszkolna,
- wsparcie psychologiczne uczniów i rodziców,
- bieżące monitorowanie sytuacji uczniów.

3. Placówki służby zdrowia:

- monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci i objęcie opieką lekarską, pielęgniarską i stomatologiczną,
- edukacja dzieci i rodziców w zakresie profilaktyki zdrowotnej.

4. Placówki kulturalne:

- zagospodarowanie czasu wolnego dzieci,
- organizowanie zajęć rozwijających talenty, zainteresowania, promujących wartości rodzinne,
- działania kulturalne dające możliwość spędzania wspólnego czasu dzieci z rodziną.

5. Komenda Powiatowa Policji, Zespół interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Klub Abstynenta „Aroka”:

- zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i rodzinom,
- działania interwencyjne, edukacyjne i profilaktyczne przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu, przestępczości i uzależnieniom,
- nadzorowanie sytuacji dziecka i rodziny.

6. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie:

- wsparcie specjalistyczne- psycholog, prawnik,
- realizacja programów profilaktycznych dot. przemocy, uzależnień,
- organizowanie kolonii letnich dla dzieci,
- nadzorowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej,
- podejmowanie działań w zakresie interwencji kryzysowej.

IV. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu Wspierania Rodziny w Gminie Cyców na lata 2020-2022 są wszystkie rodziny z terenu Gminy Cyców, które z różnych powodów potrzebują wsparcia instytucji w wypełnianiu zadań związanych z wychowaniem dzieci a przede wszystkim rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej.

V. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie optymalnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin z terenu gminy oraz poprawy stylu i jakości ich życia. Wsparcie rodzin będzie miało charakter interwencyjny, profilaktyczny i ochronny a rodzinie będą stwarzane możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami, co zwiększy szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku i poczucie odpowiedzialności przy wykorzystaniu własnych potencjałów jakie posiada. Powodzenie w zakresie realizacji Programu będzie zależać od współpracy z podmiotami zajmującymi się sprawami rodziny i podejmowania interdyscyplinarnych rozwiązań.

Zadania niniejszego Programu wpisują się w założenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Cyców na lata 2014-2020.

Celem głównym Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Cyców jest:

Zaspokajanie potrzeb społecznych oraz przeciwdziałanie zagrożeniom w stopniu zapewniającym równowagę społeczną i rozwój gminy, ze szczególnym uwzględnieniem działań na rzecz osób, rodzin i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Jednym z celów strategicznych w obszarze pomocy społecznej zawartym w Strategii jest:

Wspieranie rodzin z dziećmi w prawidłowym funkcjonowaniu w społeczeństwie.

Cele szczegółowe:

- 1) Zapewnienie rodzinom bezpieczeństwa socjalnego.
- 2) Objęcie pomocą rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
- 3) Promowanie prawidłowego modelu rodziny.
- 4) Podnoszenie poziomu funkcjonowania rodzin.
- 5) Wsparcie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.

Kierunki działań:

- 1) Udzielanie rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej pomocy z systemu pomocy społecznej.
- 2) Zintensyfikowanie pracy socjalnej z rodzinami dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą m. in. poprzez pracowników socjalnych i asystenta rodziny.
- 3) Realizacja gminnego programu wspierania rodziny na lata 2014-2016.
- 4) Edukowanie rodzin z zakresu właściwego wypełniania ról rodzicielskich.
- 5) Zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka poprzez stałą współpracę placówek oświatowych i kulturalnych, pomocy społecznej, służby zdrowia, sądu i kuratorów sądowych, policji i organizacji pozarządowych.

VI. REALIZATORZY PROGRAMU

Założenia Programu Wspierania Rodziny w gminie Cyców powinny realizować podmioty, które w ramach swoich kompetencji posiadają obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Program będzie koordynowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Cycowie. W realizacji Programu uwzględniono uczestnictwo różnych podmiotów i instytucji działających na terenie gminy, jak również instytucji szczebla powiatowego. Ścisła współpraca tychże instytucji może zaowocować poprawą sytuacji bytowej małoletnich i wzrostem świadomości rodziców w aspekcie troski o dzieci.

Zakłada się otwarty charakter Programu i możliwości jego aktualizacji w miarę mogących wystąpić potrzeb.

Podmioty realizujące zadania w obszarze wspierania rodziny:

1. OPS - Ośrodek Pomocy Społecznej w Cycowie;
2. PCPR - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łęcznej;
3. UG - Urząd Gminy w Cycowie;
4. KPP - Komenda Powiatowa Policji w Łęcznej;
5. ZIPPR - Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Cycowie;
6. GKRPA - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Cycowie;
7. Placówki Służby Zdrowia z terenu Gminy Cyców;
8. Placówki Oświatowe z terenu Gminy Cyców;
9. GBP - Gminna Biblioteka Publiczna w Cycowie;
10. GDK - Gminny Dom Kultury w Cycowie;
11. Klub Abstynenta „AROKA” w Cycowie.

VII. CELE PROGRAMU

CEL GŁÓWNY:

Wspieranie rodzin w wypełnianiu i przywracaniu funkcji opiekuńczo- wychowawczych.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Cel 1. Zapewnienie rodzinom stabilizacji i bezpieczeństwa socjalnego.

Działania do realizacji:

1. Systematyczna diagnoza warunków życia rodzin, ich potrzeb i oczekiwań.
2. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej zgodnie z obowiązującymi przepisami.
3. Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów.
4. Objęcie dożywianiem uczniów szkół podstawowych i ponadgimnazjalnych a także dożywianie dzieci w przedszkolach i żłobku.
5. Realizacja rządowego programu dla rodzin wielodzietnych – Karta Dużej Rodziny.
6. Aktywizacja zawodowa i społeczna osób długotrwale bezrobotnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym – informowanie o kursach zawodowych, stażach, projektach, pomoc w poszukiwaniu pracy.

Realizatorzy: Ośrodek Pomocy Społecznej w Cycowie, Urząd Gminy w Cycowie, Placówki Oświatowe z terenu Gminy Cyców.

Zakładane rezultaty:

1. Podniesienie bezpieczeństwa socjalnego rodzin z terenu Gminy Cyców.
2. Zapobieganie sytuacjom kryzysowym rodziny w tym umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej z powodów socjalno-bytowych.
3. Podniesienie skuteczności działań pomocowych.

Cel 2. Podniesienie świadomości w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich i prawidłowego modelu rodziny.

Działania do realizacji:

1. Promowanie wartości rodziny.
2. Realizacja programów profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie problematyki uzależnień – konkursy, spotkania, pogadanki na temat dbania o zdrowie, bezpieczeństwo.
3. Informacja o dostępie do pomocy specjalistycznej - prawnika, psychologa, pedagoga, logopedy.
4. Zwiększenie dostępu rodzin w zakresie oferowanych form wsparcia.
5. Wspieranie i propagowanie różnych form aktywności społecznej na rzecz wspomaganie rodzin oraz umacniania w nich więzi – festyny, wycieczki, zajęcia sportowe, kulturalne itp.

Realizatorzy: Ośrodek Pomocy Społecznej w Cycowie, Urząd Gminy w Cycowie, Placówki Oświatowe z terenu Gminy Cyców, Placówki Służby Zdrowia z terenu Gminy Cyców, Komenda Powiatowa Policji w Łęcznej, Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łęcznej, Klub Abstynenta „AROKA”, Gminny Dom Kultury w Cycowie, Gminna Biblioteka Publiczna w Cycowie.

Zakładane rezultaty:

1. Wzrost świadomości na temat profilaktyki zdrowotnej i zagrożeń /uzależnienia, przemoc/, oraz radzenia sobie z negatywnymi zjawiskami.
2. Zapobieganie sytuacjom kryzysowym w rodzinach.
3. Wzmocnienie więzi rodzinnych.
4. Wzmocnienie kompetencji rodzicielskich.
5. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży.

Cel 3. Profesjonalne wsparcie rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji wychowawczych.

Działania do realizacji:

1. Zapewnienie pomocy specjalistycznej- prawnej, psychologicznej, pedagogicznej.
2. Zapewnienie i finansowanie pomocy w postaci asystenta.
3. Tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.
4. Monitorowanie sytuacji zdrowotnej i edukacyjnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.
5. Poradnictwo i realizacja pracy socjalnej świadczonej przez pracowników OPS, nakierowanej na wzmocnienie kompetencji opiekuńczo wychowawczych rodzin zagrożonych.

6. Zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do różnorodnej oferty zajęć pozalekcyjnych oraz spędzania czasu wolnego i wypoczynku.
7. Zapewnienie dostępu do szkoleń dla kadry zajmującej się pracą z rodziną.
8. Podejmowanie działań interdyscyplinarnych w rodzinach dotkniętych przemocą.
9. Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej.
10. Współpraca podmiotów podejmujących działania na rzecz dziecka i rodziny.

Realizatorzy: Ośrodek Pomocy Społecznej w Cycowie, Urząd Gminy w Cycowie, Placówki Oświatowe z terenu Gminy Cyców, Placówki Służby Zdrowia z terenu Gminy Cyców, Komenda Powiatowa Policji w Łęcznej, Zespół Interdyscyplinarny, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łęcznej,

Zakładane rezultaty:

1. Zmiana postaw i zachowań społecznych.
2. Podniesienie kompetencji opiekuńczo – wychowawczych.
3. Zatrzymanie dzieci w rodzinach biologicznych.
4. Powrót dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.
5. Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.
6. Zapobieganie marginalizacji rodzin dysfunkcyjnych.
7. Podniesienie kompetencji osób niosących pomoc rodzinie i dziecku.

VIII. PRZEWIDYWANE EFEKTY PROGRAMU

W wyniku przewidzianych działań spodziewane jest osiągnięcie następujących efektów:

1. Poprawa sytuacji finansowej rodzin z dziećmi.
2. Zwiększenie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziców.
3. Podniesienie świadomości o dostępnych formach wsparcia rodzin przeżywających trudności lub nimi zagrożonych.
4. Zmniejszenie liczby dzieci kierowanych do różnych form pieczy zastępczej.
5. Umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej, poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji wychowawczych.
6. Podniesienie skuteczności świadczonej rodzinom pomocy poprzez zintegrowanie działań wszystkich służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny .

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródłem finansowania działań zawartych w Programie Wspierania Rodziny w Gminie Cyców na lata 2020-2022 będą środki finansowe poszczególnych podmiotów realizujących zadania na rzecz dziecka i rodziny, a także środki uzyskane ze źródeł zewnętrznych.

X. MONITORING I EWALUACJA

Koordynatorem Programu Wspierania Rodziny w Gminie Cyców na lata 2020-2022 będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Cycowie. Monitoring będzie polegał na gromadzeniu i analizie danych z procesu realizacji Programu pozyskanych od podmiotów realizujących poszczególne zadania. Efektem monitoringu będą roczne sprawozdania przygotowywane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Cycowie. Zgodnie z art.179 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

XI. PODSUMOWANIE

Każda rodzina codziennie boryka się z problemami, które trzeba pokonać. Są rodziny, które potrafią sprostać obowiązkom, pomyślnie rozwiązując własne problemy, lecz są też takie, które nie potrafią w pełni realizować swych funkcji oraz rozwiązywać swoich sytuacji kryzysowych.

Trudne warunki materialne, nierozwiązane problemy, niedostatki w zakresie spełnianej przez rodzinę funkcji opiekuńczej, niewydolność wychowawcza, ograniczenia w zaspokajaniu wielu potrzeb, rozpad rodziny, zrywanie się więzi rodzinnych i zanikanie poczucia odpowiedzialności, narastanie sytuacji konfliktowych to źródła wielu zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz. Współczesnej rodzinie potrzebna jest pomoc wielostronna, dlatego należy angażować wszystkie siły i środki społeczne.

Wskazane jest podejmowanie działań przede wszystkim profilaktycznych i wspomagających. Zadaniem wszystkich instytucji jest zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom, które doświadczają zaniedbywania, przemocy ze strony rodziców. Cel ten można osiągnąć poprzez wspólne, jednolite zasady postępowania służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny. W celu osiągnięcia zamierzonych efektów konieczne jest dalsze interdyscyplinarne współdziałanie wielu służb i organizacji działających na rzecz rodziny i dzieci, bowiem wyłącznie praca zespołowa stanowić będzie pełne i kompleksowe wsparcie i może zaowocować poprawą sytuacji bytowej małych i wzrostem świadomości rodziców w aspekcie troski o dzieci.